

ARZ GÜVENLİĞİ İÇİN ÖNLEM ALINMALI

Kemal ULUSALER - Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı

2006 yılsonu itibariyle Türkiye elektrik enerjisi kurulu gücü; 40 bin 280 megavattır. Bu kurulu gücün üretime yönelik toplam kapasitesi ise; 221 milyar kilovatsaat olup, gerçekleştirilmiş olan üretim 174.41 milyar kilovatsaatır. Buna karşılık Türkiye toplam tüketimi 128.59 milyar kilovatsaat olarak gerçekleşmiştir. 2006 yılında EÜAŞ kurulu gücünün toplam içindeki payı yüzde 58.8 iken toplam üretimdeki payı yüzde 48.1 olabilmektedir. Buna karşılık özel sektör yüzde 41.2'lik kurulu gücü ile toplam üretim içindeki payını yüzde 51.9'a çıkartabilmiştir.

2006 yılında 2005 yılına göre tüketimde yüzde 7.6 artış gözlenirken, kurulu güç artışı yüzde 3.5 olarak gerçekleşmiştir. Geçmiş yıllarda da benzeri bir durumun gözlemlenmesi yakın tarihte arz güvenliği açısından yaşanabilecek sıkıntıyı göstermektedir.

Mevcut rakamlar incelendiğinde bir yandan üretim kapasitesinin ancak yüzde 79'u kadar bir üretim gerçekleştirebilmişken, üretim ile tüketim arasında da yüzde 26.2'lik bir fark gözlenmektedir.

Diğer yandan üretim içerisinde doğalgazın payı hızla artmaktadır. 1990 yılında yüzde 17.7, 1995 yılında yüzde 19.2, 2000 yılında yüzde 37 ve 2006 yılında yüzde 43.8'e yükselmiştir. Elektrik üretiminde bir kaynağa bu derece bağımlılık son derece risklidir. Nitekim geçtiğimiz günlerde bunun sancılarını hepimiz yaşadık.

TBMM Çevre Komisyonu'nda Nükleer Enerji Santralleri inşası için 5 yılı

çok bulan AKP'li milletvekilleri çok daha basit teknoloji içeren Trakya Doğalgaz Depolama Tesisi'nin 2002 yılından bu yana 5 yıldır hala bitirilemediğini de öyle sanıyoruz ki bilmemekteler. Ülke gerçeklerinden ve Dünya'da olup bitenlerden bu derece uzak olup da enerji gibi çok önemli stratejik kararların altına imza atma cesaretinin ne tür bir cesaret olduğu sorgulanmalıdır.

Öncelikle serbest piyasa, "risklerin kamuda, karın özel sektörde" olduğu yapılanmadan başka bir şey değildir. Verilen alım garantileri, teşvikler de artık yeterli görülmemekte, bağlantı ücretlerinde indirim ve vergi muafiyetleri yapılması için baskılar giderek artmaktadır. Özel şirketlerin "zarar ediyoruz" söylemlerinin ne kadar haklı olduğu da ayrı bir tartışma konusudur. Ancak görünen odur ki, eski tatlı karlı günleri aramakta, kardan zarar edilmesini kabul etmemektedirler.

2006 yılı otoprodüktörlerin geçmiş yıllara nazaran artan doğalgaz fiyatları ile kardan zarar eder duruma gelmeleriyle birlikte fiyat ayarlamaları ve muafiyetler talep etmeleri 1 Temmuz büyük arızasını meydana getirmiştir. Kaliforniya krizini ve ENRON manipülasyonunu çağrıştıran bu arıza Türkiye'ye yaklaşık 90 milyon YTL'ye mal olmuştur.

Arkasından EÜAŞ portföyünden bir kısım santrallerin çıkartılması ve Dengeleme Uzlaştırma Yönetmeliği'nin aktif hale getirilmesi ile birlikte elektrik fiyatları hızla yükselmiştir. TETAŞ, 1 Eylül 2006 tarihinden 2006 yıl sonuna kadar TEDAŞ'a sattığı elektriğe yüzde 24 zam yaparken, TEDAŞ bu zammı faturalarına yansıtmadı.

2006 yılı - daha önceki yıllarda olduğu gibi - enerji yatırımları açısından kısır bir yıldır. Son yıllarda elektrik tüketimi ortalama yüzde 7.5 civarında →

